Kto buduje naszą tożsamość w sieci i czy ochrona prywatności w internecie zależy od nas samych?

Anna Borkowska

Marta Witkowska

Zespół Programów Edukacyjno-Informacyjnych

Państwowy Instytut Badawczy NASK

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Cyfrowy ślad

Ślad cyfrowy (digital footprint) to **unikalny** zestaw wszystkich aktywności, jakie **konkretny użytkownik** podejmuje korzystając z internetu i urządzeń cyfrowych.

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Jak powstaje nasz cyfrowy profil?

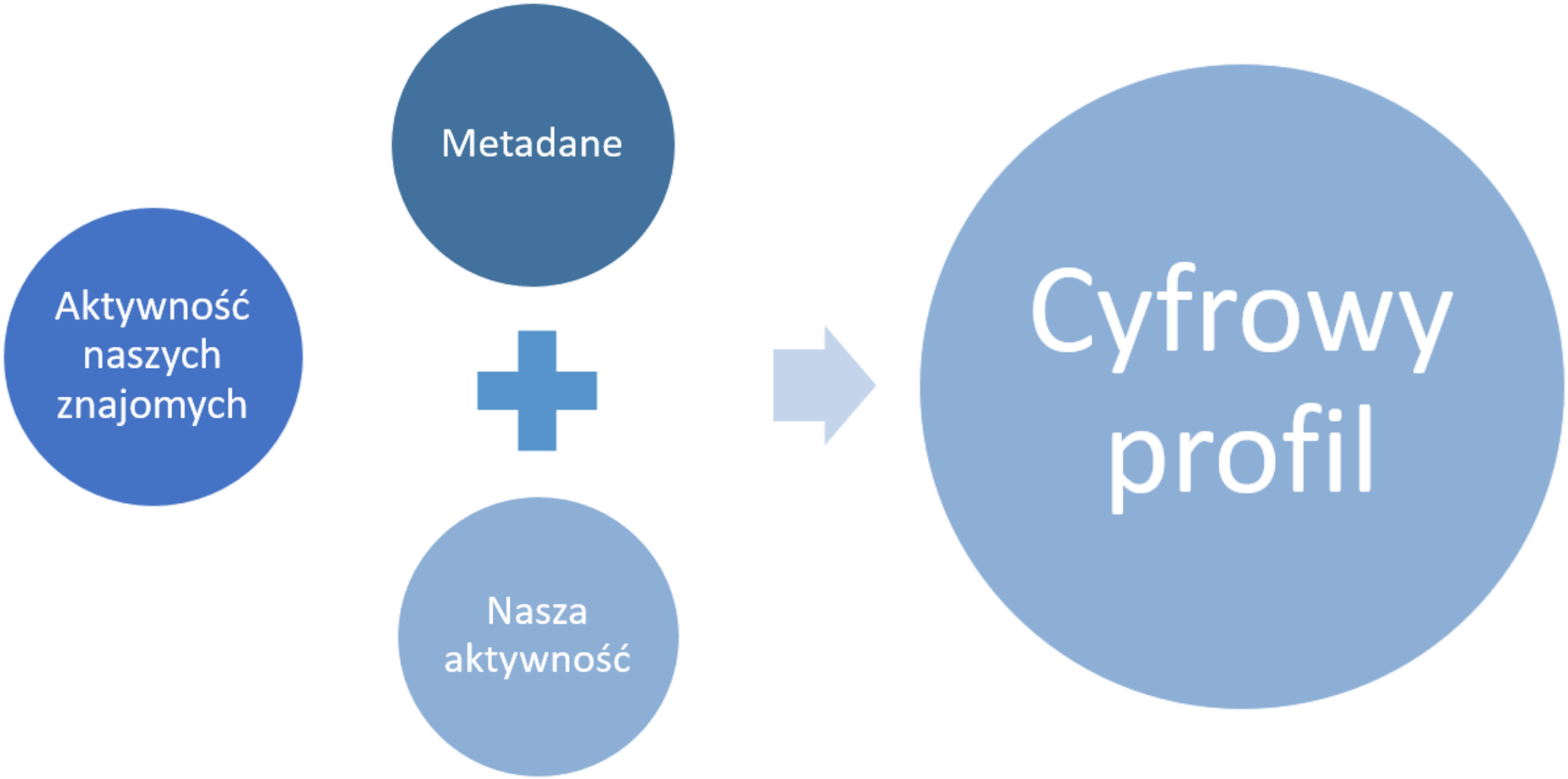

Photo by Danting Zhu on Unsplash

Kto zbiera nasze dane?

#	Company	% of personal data collected	Email	Name	Age	Gender/Sex	Sexual Orientation	Marital Status	Race	Religious Belief	Live Location	Home Address	Employment Status	Job Title	Pet/Animal Ownership	Mobile Number	Landline Number	Type of Phone/Device	Hobbies	Interests	Height	Weight	Next of Kin	Mother's Maiden Name	Current Employers	Past Employers	Bank Account Details	Salary	Social Profile (Friends)	Social Profile (Hobies)	Social Profile (Interests)	Country of Birth	Allergies/Intolerances	Health & Lifestyle Info
1	Facebook	70.59%	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●		●	●			●	●	●			
2	Instagram	58.82%	●	●	●	●					●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●			●	●			●	●	●			
3	Tinder	55.88%	●	●	●	●	●	●			●		●	●	●	●		●	●	●	●						●		●	●	●			
4	Grindr	52.94%	●	●	●	●	●	●			●		●	●	●	●		●	●	●	●								●	●	●			
5	Uber	52.94%	●	●	●	●					●	●	●	●		●	●	●	●	●						●	●		●	●	●			
6	Strava	41.18%	●	●	●	●					●	●				●		●			●	●					●		●	●	●			
7	Tesco	38.24%	●	●	●	●		●				●				●	●	●									●		●	●	●			
8	Spotify	35.29%	●	●	●							●				●	●	●		●							●		●	●	●			
9	MyFitnessPal	35.29%	●	●	●							●				●	●	●			●	●					●						●	
10	Jet2	35.29%	●	●	●	●		●	●			●				●	●	●									●					●		
11	Credit Karma	32.35%	●	●	●								●	●		●		●			●	●					●	●						
12	Lidl Plus	32.35%	●	●	●						●	●			●	●	●	●									●						●	
13	Netflix	26.47%	●	●	●							●				●	●	●		●							●							
14	Nike	26.47%	●	●	●	●						●						●			●	●					●							
15	Asos	26.47%	●	●	●							●				●		●			●	●					●							
16	Depop	26.47%	●	●	●							●				●		●			●	●					●							
17	Ryanair	26.47%	●	●	●							●				●	●	●									●					●		
18	Ocado	26.47%	●	●	●							●				●	●	●									●						●	
19	Airbnb	26.47%	●	●	●	●						●			●	●		●									●							
20	American Airlines	26.47%	●	●	●							●				●	●	●									●					●		
21	Ikea	23.53%	●	●	●							●				●	●	●									●							

Źródło: Raport Clario (2021) Which companies uses most data https://clario.co/blog/which-company-uses-most-data/

Cookies, czyli jakie dane zbierają o nas strony internetowe?

- Specjalne pliki zapisywane na komputerze użytkownika.
- Zawierają dwa rodzaje danych:
  - Unikalny identyfikator przydzielany użytkownikowi
  - Strony odwiedzane w danej domenie + preferencje
- Personalizują treści bazując na historii aktywności w sieci. Komunikat (treść) dla internauty ma odzwierciedlać jego aktualne zainteresowania, odpowiadać na potrzeby konkretną treścią.
- Na komputerach mogą być zapisywane również ciasteczka innych stron (ang. third party cookies). Informacje o nas mogą trafiać do baz danych firm udostępniających systemy do prowadzenia statystyk (np. Google Analytics) lub serwisów społecznościowych (np. Facebook, Google+).

Photo by Vyshnavi Bisani on Unsplash

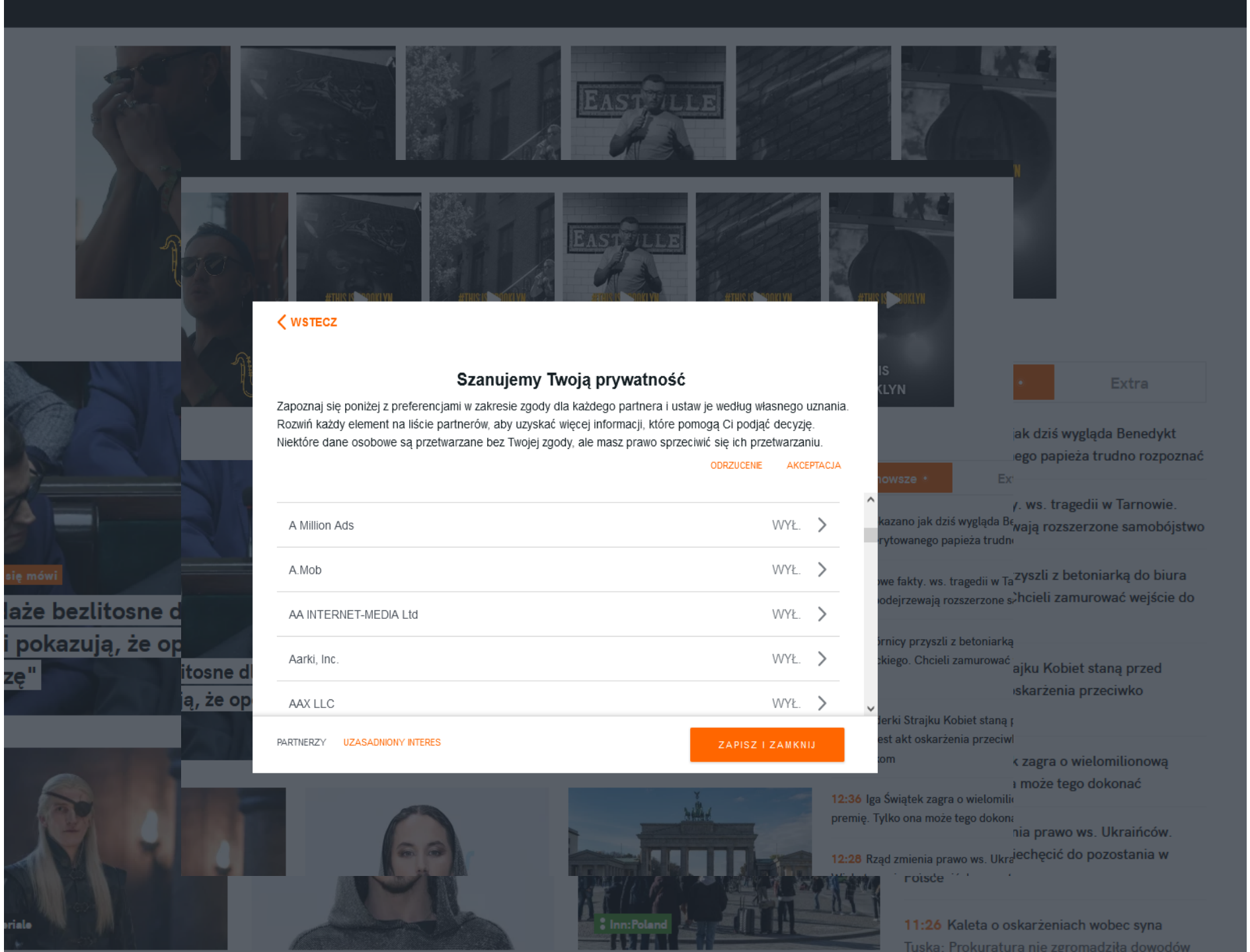
WSTECZ
Szanujemy Twoją prywatność
Zapoznaj się poniżej z preferencjami w zakresie zgody dla każdego partnera i ustaw je według własnego uznania. Rozwiń każdy element na liście partnerów, aby uzyskać więcej informacji, które pomogą Ci podjąć decyzję. Niektóre dane osobowe są przetwarzane bez Twojej zgody, ale masz prawo sprzeciwić się ich przetwarzaniu.
ODRZUCENIE
AKCEPTACJA
A Million Ads WYŁ.
A.Mob WYŁ.
AA INTERNET-MEDIA Ltd WYŁ.
Aarki, Inc. WYŁ.
AAX LLC WYŁ.
PARTNERZY
UZASADNIONY INTERES
ZAPISZ I ZAMKNIJ
Extra

Aplikacje mobilne, czyli po co latarce dostęp do SMS-ów?

75 % aplikacji mobilnych wymaga uzyskania dostępu do danych użytkownika

Procent aplikacji, które wysyłają prośbę o dostęp do następujących danych:

- 32% – lokalizacja
- 16% – ID urządzenia
- 15% – inne konta użytkownika
- 10% – kamera
- 9% – kontakty
- 7% – historia połączeń
- 5% – mikrofon
- 4% – wiadomości tekstowe SMS
- 2% – kalendarz

Badanie Global Privacy Enforcement Network

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

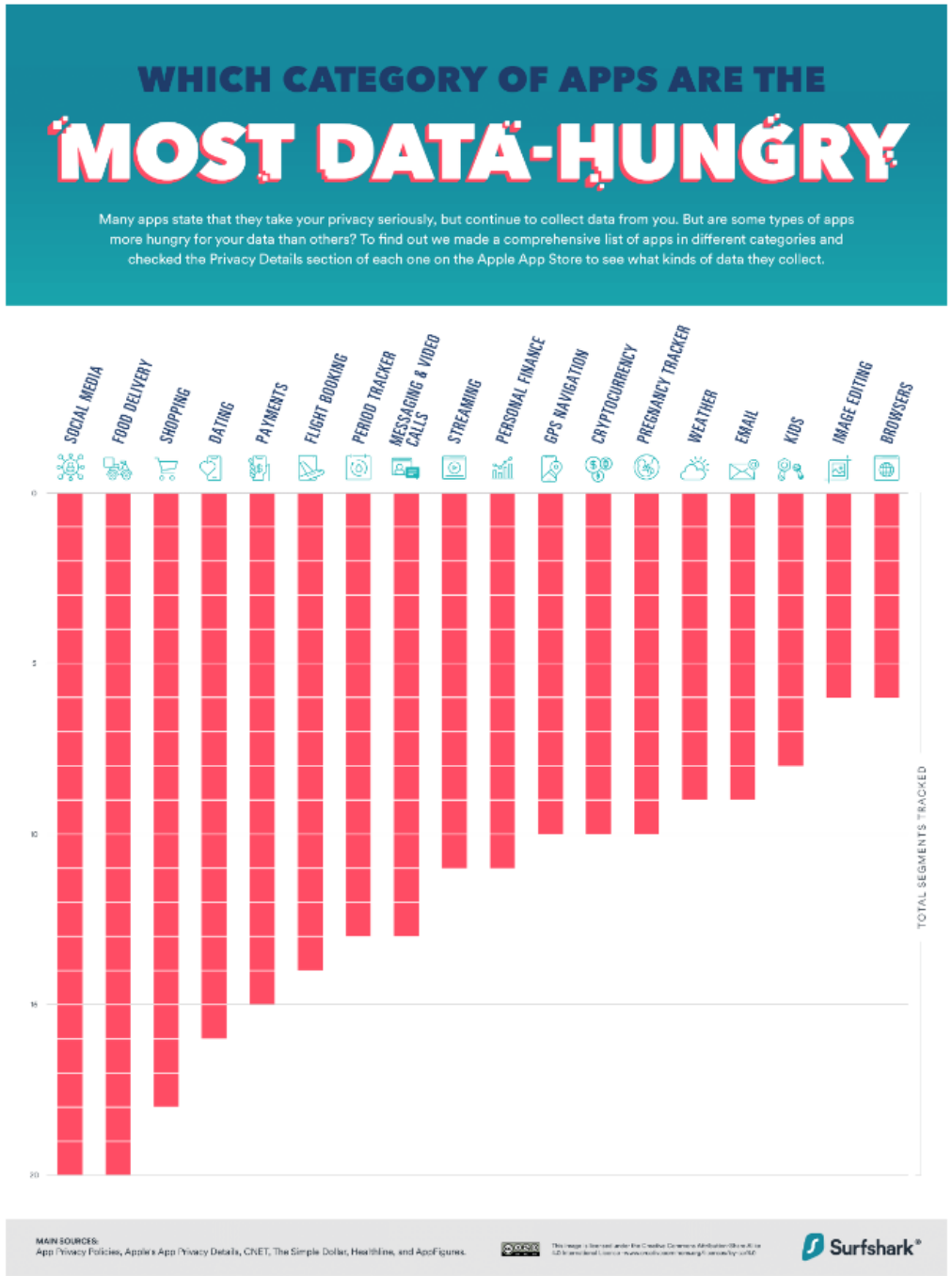

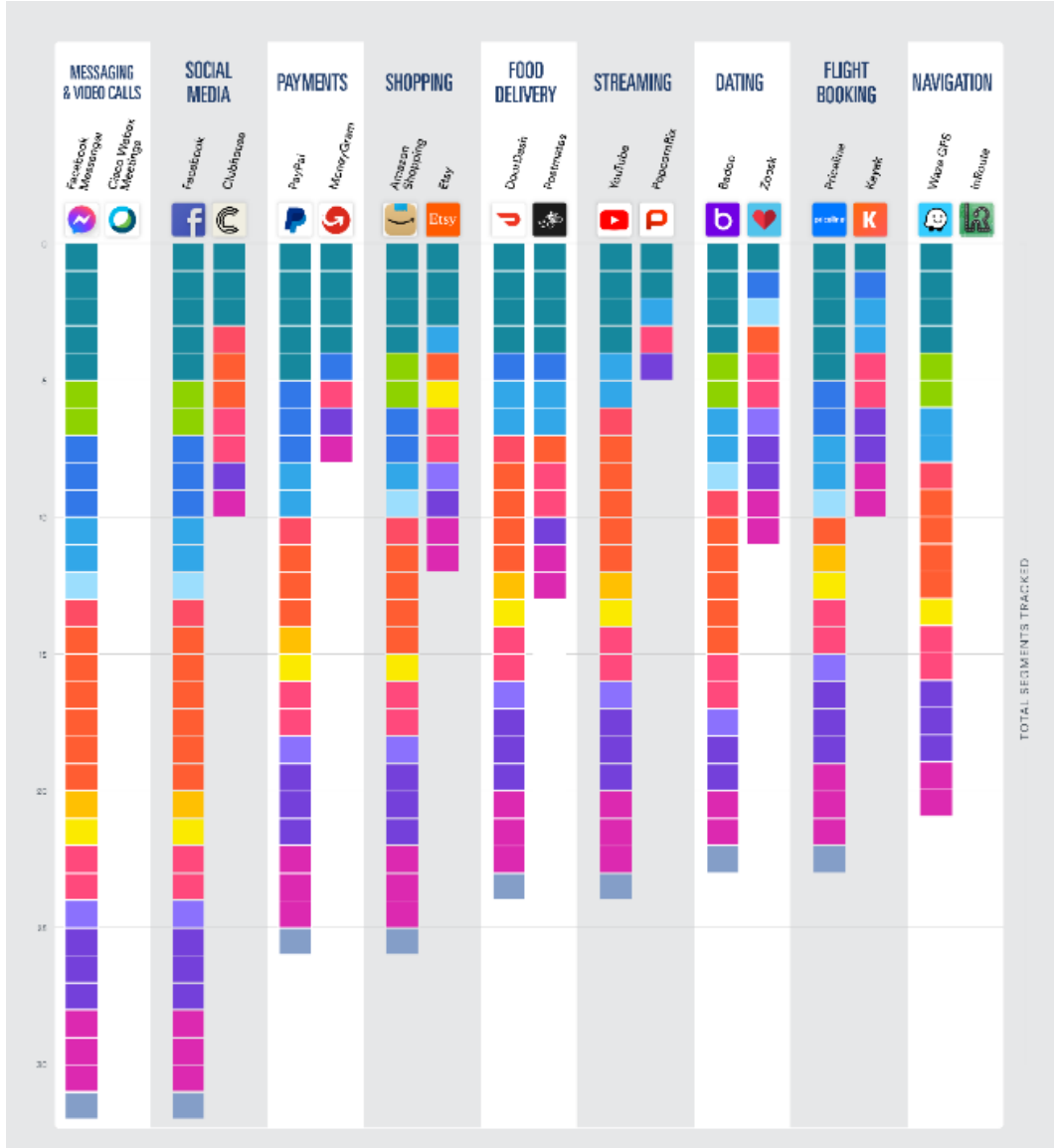

https://surfshark.com/apps-that-track-you

Kto korzysta z naszych danych?

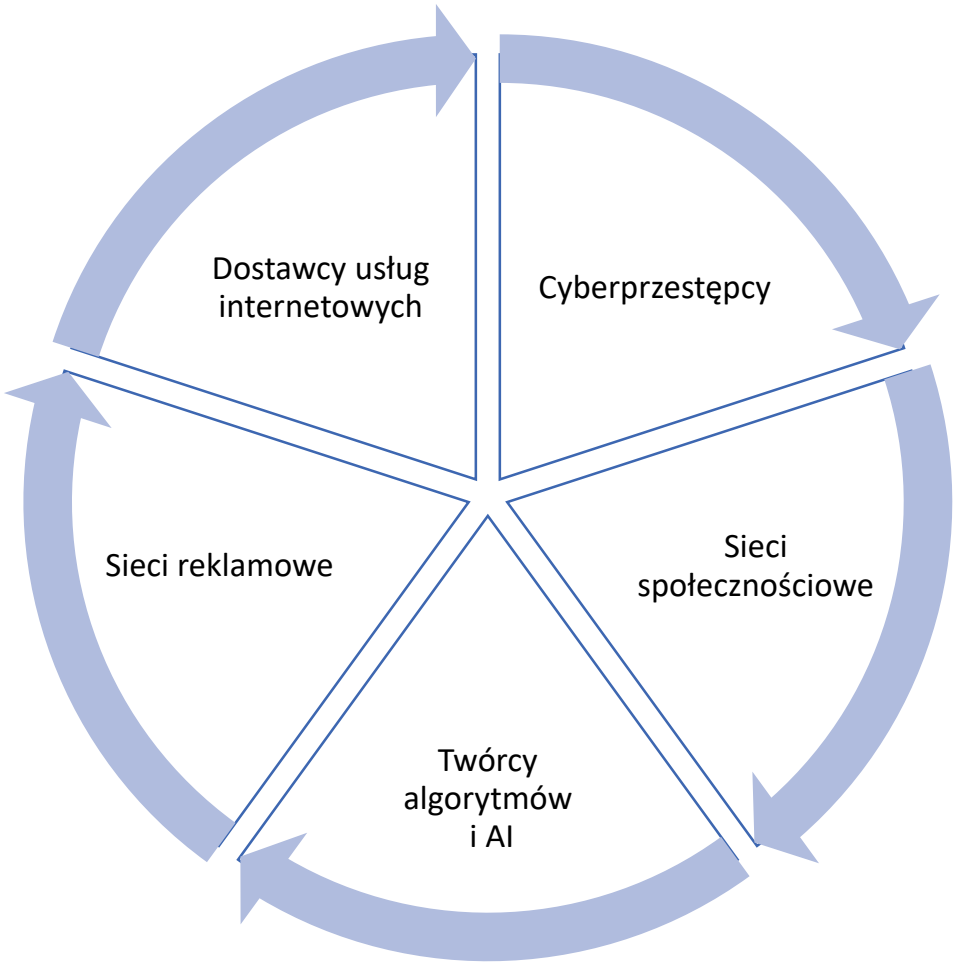

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Profil użytkownika na rynku reklam

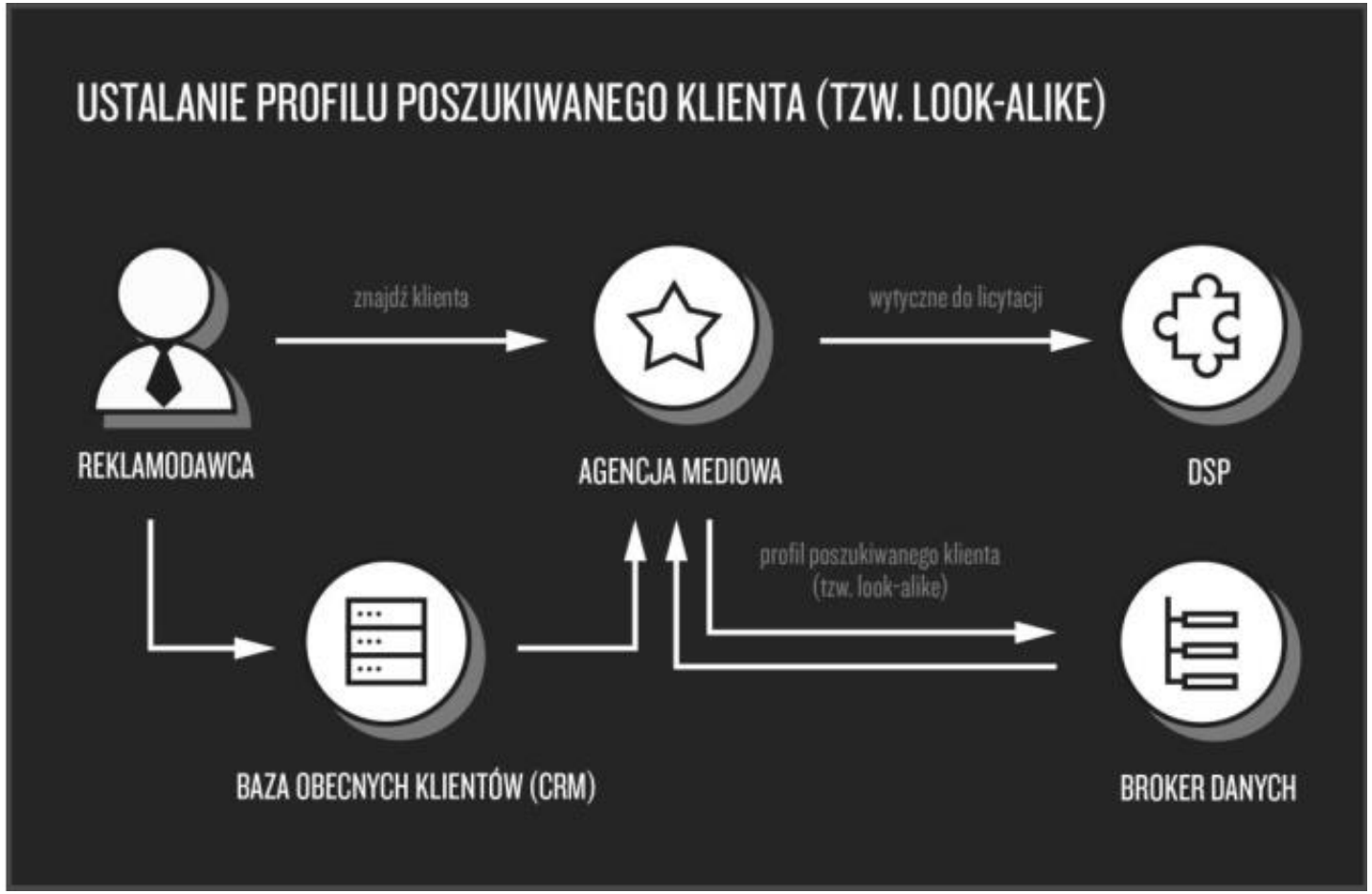

Szymielewicz K., Iwańska K. (2019) *Śledzenie i profilowanie w sieci*, Panoptykon
https://panoptykon.org/sites/default/files/publikacje/panoptykon_raport_o_sledzeniu_final.pdf

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Gdzie popełniamy błędy
i czy mamy szansę chronić nasze dane?

- Nie czytamy polityk prywatności oraz warunków użytkowania aplikacji

  Badanie przeprowadzone przez naukowców z Carnegie Mellon University wykazało, że przeciętna polityka prywatności liczy aż 2518 słów, a jej przeczytanie zajmuje ok. 10 minut

- Mamy przekonanie, że zwykły użytkownik nie jest wystarczająco ważny, by kogokolwiek obchodziły jego dane lub by mógł paść ofiarą ataku hakerskiego.

  Inwigilacja użytkowników oraz ataki hakerów odbywają się masowo – hakerzy nie wybierają konkretnych celów, zamiast tego gromadzą jak najwięcej danych i informacji, a następnie sprzedają je na czarnym rynku jako pakiet.

- Zniechęca nas brak wpływu

  Mogę pójść, gdzie indziej, zazwyczaj po to by się przekonać, że czeka mnie to samo.

- Wąska oferta konkurencyjnych usług

  Korzystanie z wielu urządzeń mobilnych nie jest dziś możliwe bez konta np. na serwerze Google'a, Microsoftu czy Apple'a lub nasi znajomi, współpracownicy korzystają z konkretnych usług.

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Wystarczy, że wyłączę GPS…

- Wyłączenie geolokalizacji nie zawsze blokuje śledzenie naszej lokalizacji.
- Do ustalenia naszej (przybliżonej) lokalizacji wykorzystuje się:
  - dane o logowaniu telefonu do stacji przekaźnikowych;
  - dostęp do czipu GPS zainstalowanego w telefonie lub do wewnętrznego rejestru lokalizacji (location logs);
  - historię zapamiętanych sieci Wi-Fi (nawet jeśli nie doszło do połączenia z siecią);
  - historię przypisanych naszemu urządzeniu adresów IP;
  - metadane zapisanych na naszym urządzeniu zdjęć, które standardowo zawierają
  - współrzędne geograficzne ustalone w momencie robienia zdjęcia (tzw. dane EXIF);
  - adres zapamiętany w przeglądarce lub aplikacji (np. „Dom” na Google Maps lub „Praca” w Uberze).

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Na co mamy wpływ?
Zrównoważony ślad cyfrowy

- ustawienia prywatności w portalach społecznościowych, przeglądarkach
  - zarządzanie aktywnością w internecie i aplikacjach, historią lokalizacji,
- usuwanie nieużywanych skrzynek pocztowych, kont w już nieodwiedzanych serwisach społecznościowych czy aukcyjnych,
- ograniczenie dostępu do danych instalowanym aplikacjom,
- tryb incognito (trybu prywatnego, In Private)
  - brak zapisu historii przeglądania, ciasteczek, danych witryn, formularzy i innych plików tymczasowych.

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Uwaga! Znajomi

- blokowanie i usuwanie oznaczania (tagowania) w serwisach społecznościowych, blokowanie/ograniczanie kont, z którymi nie chcemy mieć interakcji,
- blokowanie możliwości komentowania, udostępnianie wybranych treści określonym grupom,
- ograniczanie liczby „znajomych” portalach społecznościowych.

[50]

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Darmowe aplikacje – czy wiesz, czym płacisz, i na co się zgadzasz?

Pobierasz darmową apkę – za nią również płacisz – swoim czasem i swoimi danymi.

- Darmowe aplikacje albo wyświetlają nam reklamy, albo (i) zbierają dane, aby… personalizować inne reklamy.

90 / 10

- Jak zarobić na „darmowej” aplikacji bez reklam?
  - model freemium – najpierw udostępnisz nam swoje dane, a zaawansowane opcje otrzymasz po opłaceniu konta premium,
  - darmowy okres próbny, ale obowiązkowa subskrypcja – zbieramy jeszcze więcej danych,
  - mikropłatności (free-to-play).

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

WYCIEK DANYCH (utrata i niekontrolowany obrót)

ZAMKNIĘCIE W BAŃCE INFORMACYJNEJ

NEGATYWNY WPŁYW NA WIZERUNEK

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Czy (i jak) dbasz o prywatność w sieci?

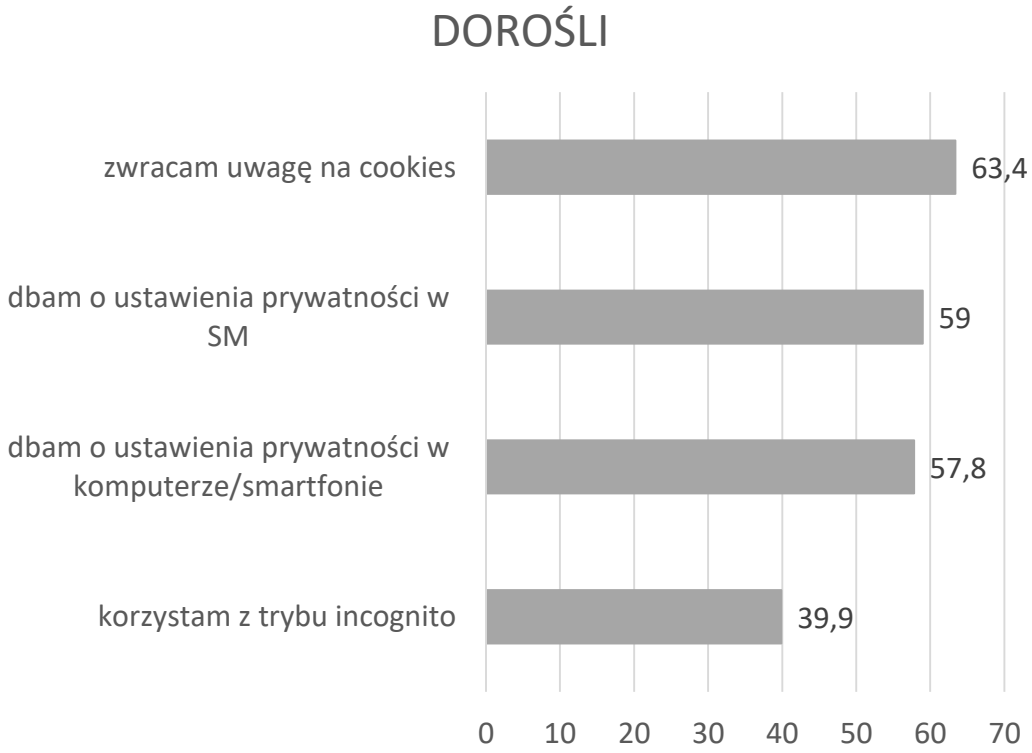

Źródło: Prywatność online. Opinie użytkowników i dobre praktyki. Poradnik ClickMeeting, (2022), https://knowledge.clickmeeting.com/uploads/2022/03/ClickMeeting-Prywatnos%CC%81c%CC%81-online.-Opinie-uz%CC%87ytkowniko%CC%81w-i-dobre-praktyki-PL.pdf

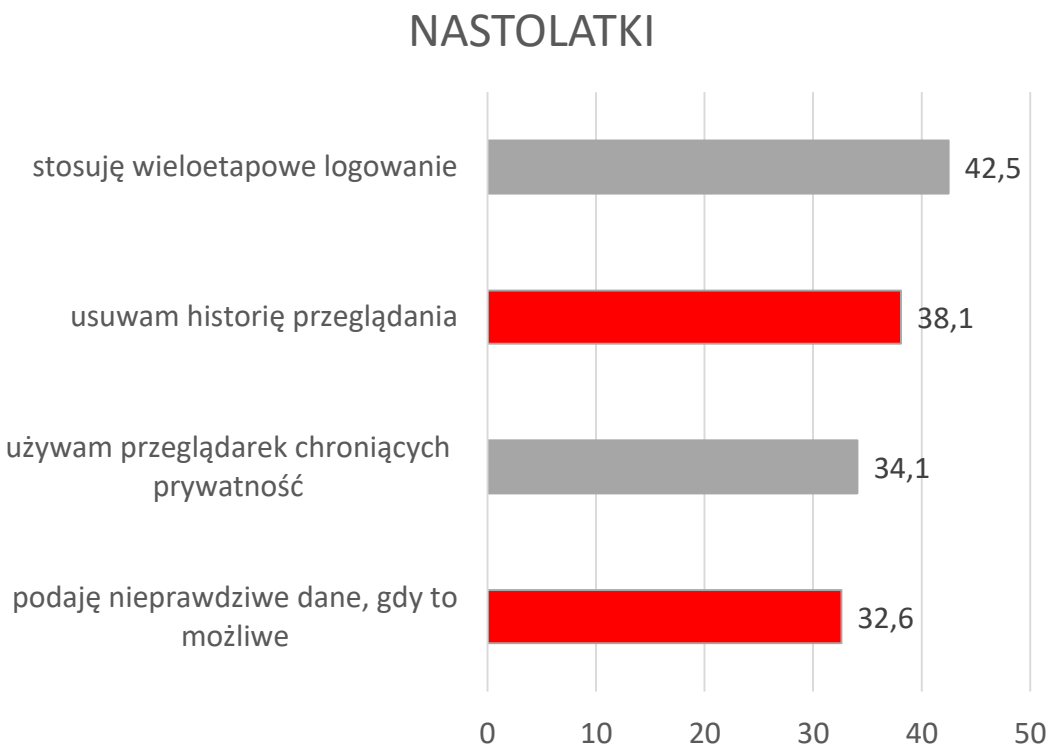

Źródło: Raport Nastolatki 3.0, (2021), https://thinkstat.pl/publikacje/nastolatki-3-0-raport-z-ogolnopolskiego-badania-uczniow-2021-r

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Jak rozmawiać z uczniami o prywatności?

- Nie narzucaj rozwiązania, pomóż zrozumieć. Wyjaśnij – czym jest bańka informacyjna, w jaki sposób aktywność w sieci buduje naszą cyfrową tożsamość i kto może chcieć z niej skorzystać.
- Przedstaw dbanie o prywatność (korzystanie z opcji ustawień prywatności) nie jako wymóg, ale decyzję o świadomym kształtowaniu własnego wizerunku online. Zachęć do sprawdzenia, co o nich wie internet i „zrobienia porządków” w kontach, profilach, aplikacjach…
- Zwracaj uwagę uczniów na współtwórców – przyjaciół, znajomych. Ucz nie tylko jak blokować niechciane treści, ale też asertywnego zachowania w sieci.
- Rozmawiaj o treściach, które upublicznione, zawsze będą negatywnie wpływać na cyfrowy wizerunek.
- Zachęcaj do kontrolowania publikowanych treści, wskazuj, jakie treści pomagają budować pozytywny, spójny obraz siebie w sieci.

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

https://it-szkola.edu.pl/

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Bezpieczni w sieci

https://bezpieczniwsieci.edu.pl/

- Projekt edukacyjny dla nauczycieli, uczniów 7-8 klas SP oraz SPP,
- Platforma e-learningowa z 18 kursami oraz poradnik zawierający scenariuszami zajęć,
- Moduły:
  - Cyberprzemoc,
  - Cyfrowe ślady i reputacja online,
  - Cyberzagrożenia,
  - Fake newsy,
  - Nielegalne i szkodliwe treści w internecie,
  - Prywatność.

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA

Dziękujemy!

anna.borkowska@nask.pl
marta.witkowska@nask.pl

NASK

OGÓLNOPOLSKA SIEĆ EDUKACYJNA